

Voda oživí každou zahradu

Zahradní jezírka a rybníčky už dávno nejsou jen výsadou lidí s velkými pozemky a tučnými bankovními konty. Jsou potěšením, které si může dopřát skutečně každý. Škála vodních prvků pro zahradu je totiž velmi široká: sahá od zahradního minijezírka přes pramenný kámen, malý rybník, fontánku, potok, nástěnnou kašnu či rašeliniště až po velkou vodní zahradu.

Jaro a začátek léta jsou nejvhodnější dobou pro realizaci vodních zahrad. Ať je vaše zahrada malá, velká, úzká, nebo široká, toho či onoho stylu, nikdy nebude kompletní bez třeba jen malé vodní plochy, která jí přidá život a pohyb. I když nemáte dost místa pro rybník, mnohé prodejny nabízejí širokou paletu vodních zařízení, která se dají snadno uplatnit i v té nejmenší zahradě. A máte-li naopak velkou či zanedbanou zahradu, pak do ní rybníček vdechne nový život.

Vodní zahradu si pečlivě naplánujte

Vodní zahrada si zaslouží zvýšenou dávku pečlivosti při plánování i při zakládání. Na rozdíl od květinového záhonu, skupiny okrasných dřevin či živého plotu je totiž zahradní jezírko nebo malý rybníček vyváženým, vzájemně se ovlivňujícím a dobře fungujícím ekosystémem. Každá chyba, kterou uděláte při zakládání, se později obtížně, s velkou námahou a zdlouhavě odstraňuje. Předtím než začnete kupovat věci potřebné k založení vodní zahrady a chopíte se ryče, pečlivě si naplánujte, jaký typ a tvar jezírka chcete, z jakého materiálu a v jakých rozměrech ho hodláte postavit, a samozřejmě jasno musíte mít i v jeho umístění.

Navštivte proto několik zahradnických center a zalistujte odbornými knížkami a zásilkovými katalogy. Získáte tak dostatek informací o fóliích i předlisovaných nádržích, o jezírcích a rybníčcích všech tvarů a velikostí. A také o materiálech, ze kterých se dají stavět kaskády a vodopády stejně jako různé vodní hříčky vybavené řadou čerpadel, vodotrysků a osvětlení. Rozsáhlá paleta materiálů a zařízení umožňuje, aby si takový rybníček udělal každý trochu zručný zahradník. Nepsané pravidlo přitom říká, že pro rybníček do 4 m² plochy hladiny je vhodnější použít plastové nádrže. Pro větší rybníčky je ideální použít speciální rybníčkovou fólii.

Umístění jezírka

Prvním krokem ke zdařilé realizaci je vhodné umístění jezírka na zahradě. Rybníček by neměl být umístěn v trvalém stínu, ale ani na místě, kam celodenně praží slunce. Ideální je místo, kam slunce svítí zhruba pět hodin denně. Neumísťujte ho ani pod košatými listnatými stromy, aby nebyl znečišťován padajícím listím.

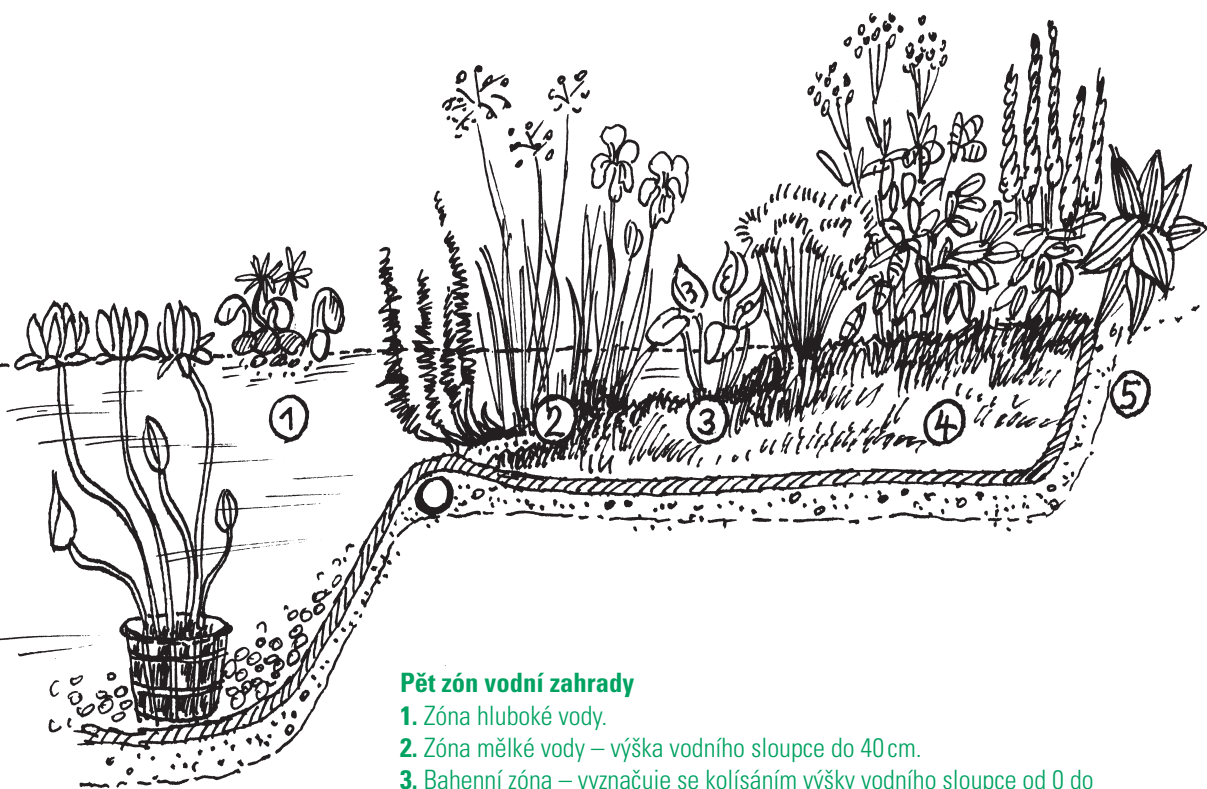

Umístění jezírka v zahradě

Fóliové jezírko zčásti zabíhá pod dřevěnou terasu. Tak vzniká dojem, jako by se místo k sezení vznášelo nad hladinou. Rozmanité osázení vody a břehu navazuje na přírodní styl celé zahrady. Vlevo od cesty z kamenných šlapáků, po které se dá pohodlně přejít z terasy do zahrady, je navíc umístěn i pramenný kámen.

U zahrad ve svahu se jako místo vhodné pro založení vodní plochy volí nejnížší bod pozemku, tedy místo, kde se v přírodě voda přirozeně shromažďuje. Zahrada ležící na rovině přímo vybízí ke zřízení jezírka poblíž terasy, odkud se můžete kochat pohledem na hladinu. Na břeh přiléhající k terase pak vysazujete jen nízké rostliny, které svou výškou neruší, a hlavně neuzavřou výhled na jezírko.

Vybudované jezírko olemujte výsadbou z různých druhů trvalek, které by měly mít vazbu na ostatní osázení zahrady. Měli byste dbát i na optickou provázanost a spojení břehových partií se zbytkem zahrady tím, že trvalky, trávy a okrasné dřeviny, které rostou okolo jezírka, se tu a tam objeví i na jiných místech zahrady.

Pět zón vodní zahrady

1. Zóna hluboké vody.
2. Zóna mělké vody – výška vodního sloupce do 40 cm.
3. Bahenní zóna – vyznačuje se kolísáním výšky vodního sloupce od 0 do cca 10 cm.
4. Trvale vlhká zóna – má výrazně vlhkou půdu a vytváří přechod k okolní zahradě. Uzávěr tvoří vytažená fólie.
5. Zóna jezírkového okraje – leží vně vlhkého úseku, za okrajem fólie.

Vodní rostliny a jejich potřeby

Chcete-li, aby některé rostliny a popř. i ryby v rybníčku přezimovaly, měla by jeho hloubka být větší než 80 cm. Na 1000 l vody by nemělo být více než 20–25 cm celkové délky ryb (tedy např. dvě ryby o délce 12 cm). Vodní rostliny v jezírku dotvářejí přírodní charakter umělé vodní plochy a starají se o biologickou rovnováhu. Aby mohly plnit svou funkci v samočisticím procesu, musíte na ně myslet už při plánování jezírka. Je třeba jim věnovat dostatečný prostor a dodržovat správný poměr mezi rostlinami do mělkých a hlubokých vod. Plocha porostlá mělkovodní vegetací by neměla zabírat více než polovinu celkové plochy jezírka. Rozčleňte si proto jezírko a jeho okolí nejméně na pět úseků, a to na hlubokou leknínovou zónu, mělkou zónu, bahenní zónu, trvale vlhkou zónu a suchu pobřežní zónu. Než se rozhodnete, jaké vodní rostliny budete pěstovat, musíte vědět, kam je umístíte a jakou hloubku půdy a vody jim můžete poskytnout.

Mnohé rostliny mělčin a bahenní zóny jsou přizpůsobivé a při růstu migrují – jednou až do vody, podruhé do bahnitě části. V zahradním jezírku plní rostliny rozličné úkoly. Mnohé nejen hezky vypadají, ale také čistí vodu nebo poskytují úkryt živočichům. Pro malá jezírka jsou vhodné jen málo vzrůstné druhy.

Oblíbené vodní rostliny:

Rostliny do hluboké vody (kořeny ponořené, listy na hladině a květy na hladině nebo nad ní)	Plovoucí rostliny (kořeny ponořené, listy a stonky volně plavou na hladině nebo těsně pod ní, květy jsou na hladině nebo nad ní)	Ponořené rostliny (kořeny a stonky ponořené, listy většinou ponořené a případné květy na hladině nebo nad ní)
kalatka (<i>Aponogeton</i>)	azolka (<i>Azolla</i>)	hvězdoš (<i>Callitriche</i>)
stulík (<i>Nuphar</i>)	tokozelka (<i>Eichornia</i>)	růžkatec (<i>Ceratophyllum</i>)
plavín (<i>Nymphoides</i>)	voďanka (<i>Hydrocharis</i>)	parožnatka (<i>Chara</i>)
vodoklas (<i>Orontium</i>)	okřehek (<i>Lemna</i>)	bahnička (<i>Eleocharis</i>)
leknín (<i>Nymphaea</i>)	babelka (<i>Pistia</i>)	vodní mor (<i>Elodea</i>)
	řezan (<i>Stratiotes</i>)	pramenička (<i>Fontinalis</i>)
	kotvice (<i>Trapa</i>)	stolístek (<i>Myriophyllum</i>)
	bublinatka (<i>Utricularia</i>)	spirálovka (<i>Lagarosiphon</i>)

Osvědčené pobřežní a bahenní rostliny:

Pobřežní rostliny (kořeny ponořené, listy a květy zřetelně nad vodní hladinou)	Bahenní rostliny (kořeny ve vlhké půdě, ne však trvale ponořené ve vodě, listy a květy nad povrchem půdy)
puškvorec (<i>Acorus</i>)	čechrava (<i>Astilbe</i>)
žabník (<i>Alisma</i>)	řeřišnice (<i>Cardamine</i>)
šmel (<i>Butomus</i>)	sadec (<i>Eupatorium</i>)
ďáblík (<i>Calla</i>)	tužebník (<i>Filipendula</i>)
blatouch (<i>Caltha</i>)	denivka (<i>Hemerocallis</i>)
ostřice (<i>Carex</i>)	bohyška (<i>Hosta</i>)
šáchor (<i>Cyperus</i>)	popelivka (<i>Ligularia</i>)
kosatec (<i>Iris</i>)	vrbina (<i>Lysimachia</i>)
vachta (<i>Menyanthes</i>)	kyprej (<i>Lythrum</i>)
kejklířka (<i>Mimulus</i>)	pérovník (<i>Matteuccia</i>)
pomněnka (<i>Myosotis</i>)	prvosenka (<i>Primula</i>)
skřípinec (<i>Scirpus</i>)	rdesno (<i>Polygonum</i>)
orobínec (<i>Typha</i>)	zavřítec (<i>Onoclea</i>)

Výsadba vodních rostlin

Nejlepší doba pro výsadbu bahenních a vodních rostlin je květen. Když si přinesete nové rostliny, odstraňte z nich všechny odumřelé nebo zlomené listy a mírně přistříhnete kořeny. Rozhodně nevysazujte do studené vody. Lekniny se nejlépe ujmou ve vodě teplejší než + 10 °C. Nevysazujte mnoho druhů současně a v hustém sponu. Mnohem jednodušší je řídká výsadba, kterou později doplníte o další rostliny. Během několika týdnů zjistíte, kterým druhům se v jezírku daří, které rostou příliš bujně, či naopak živoří. Teprve potom doplňte výsadbu. Plovoucí rostliny můžete vysazovat po celé vegetační období. Vodní rostliny vysazujte jen do chudého substrátu namíchaného z písku a hlinité půdy z výkopu. Obchodní centra pro dům a zahradu nabízejí pro malé nádrže vhodnou, již namíchanou, na živiny chudou jezírkovou zeminu v pytlích.

Méně vzrůstné rostliny lépe prospívají, když jsou vysazeny přímo na dno jezírka – v nádobách špatně rostou. Vzrůstné nebo choulostivé druhy a lekniny raději vysazujte do kontejnerů s otvory nebo do speciálních košů z přírod-

ního materiálu. Kořeny prorůstají stěnou nádoby či koše a přijímají živiny přímo z vody. Silně vzrůstné rostliny, např. orobinec, rákos či zerav, vysadte do nádob s plnými stěnami. Ty zabrání odnožování a ztěžují příjem živin. Jezírko potom tak rychle nezaroste. Na jaře tyto druhy přesadte do čerstvého substrátu a trs znovu seřízněte.

Správná péče se vyplatí

Mnozí lidé se zbytečně obávají, že péče, kterou je třeba věnovat údržbě zdravého rybníčku, je časově příliš náročná, a tak si potěšení z rybníčku raději odpřou. Starat se o dobře založený rybníček je přitom velmi snadné a kromě některých sezonních prací se omezuje pouze na odstraňování mrtvých a vadnoucích listů rostlin.

Vodu v rybníčku není ani nezbytné, ani žádoucí příliš často měnit. Pokud je řádně osázen rostlinami a jsou v něm ryby, pak obvykle postačí jednou ročně vyměnit čtvrtinu vody a nahradit ji čerstvou. Ovšem každé dva nebo tři roky (méně často u větších rybníků) budete muset rybníček vyprázdnit, abyste mohli omezit počet přerostlých leknínů a jiných rostlin a odstranit zbytky, které se nahromadily na dně. Nejlepší doba je uprostřed jara.